

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
МАТЕМАТИКА

18 май 2010 г. – Вариант 1

УВАЖАЕМИ ЗРЕЛОСТНИЦИ,

Тестът съдържа **28** задачи.

Първите **20** задачи (от **1.** до **20.** включително) в теста са от затворен тип с четири възможни отговора, обозначени с главни букви от А до Г, от които само един е верен. Отговорите на тези задачи отбелязвайте с черен цвят на химикалката в **листа за отговори**, а не върху тестовата книжка. За да отбележите верния отговор, зачертайте със знака кръгчето с буквата на съответния отговор. Например:

(A) (B) (Г)

Ако след това прецените, че първоначалният отговор не е верен и искате да го поправите, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте буквата на друг отговор, който приемате за верен. Например:

(A)   (Г)

За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор. Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака .

Отговорите на задачите със свободен отговор (от **21.** до **28.** вкл.) запишете в предоставения **свитък за свободните отговори**, като за задачи от **26.** до **28.** вкл. запишете пълните решения с необходимите обосновки.

Чертежите в теста са само за илюстрация. Те не са начертани в мащаб и не са предназначени за директно измерване на дължини на страни и мерки на ъгли.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Отговорите на задачите от 1. до 20. включително отбелязвайте в листа за отговори!

1. Дадени са числата $a = \frac{49^{\frac{1}{2}}}{16}$, $b = \left(\frac{16}{49}\right)^{\frac{1}{2}}$, $c = \frac{7}{4}$. Колко от неравенствата

$a \geq c$, $a > b$, $b > c$ НЕ са верни?

А) 0   Б) 1   В) 2   Г) 3

2. Числата $A = \sqrt{2} - 1$ и $B = \sqrt{2} + 1$ са:

А) равни   Б) реципрочни
В) рационални   Г) противоположни

3. Изразът $\frac{x+3}{y+1} : \frac{x^2+x-6}{y^2-1}$ е тъждествено равен на $\frac{y-1}{x-2}$ при:

А) $y \neq \pm 1$ Б) $y \neq -1, x \neq -3$ В) $x \neq 2, x \neq -3$ Г) $x \neq -3, x \neq 2, y \neq \pm 1$

4. Решенията на неравенството $\frac{-x^2+6x-8}{x^2-16} \geq 0$ са:

А) $x \in (-\infty; -4] \cup (2; +\infty)$ Б) $x \in (-4; 2) \cup [2; 4]$ В) $x \in [2; 4)$ Г) $x \in (-4; 2]$

5. Дадено е уравнението $x^2 - 3x - 5 = 0$ с корени x_1 и x_2 . Стойността на израза $x_1(x_2 - 2) + x_2(x_1 - 2)$ е равна на:

А) -16   Б) -7   В) 4   Г) 16

6. За $x \in [-1; 1]$, най-голямата стойност на функцията $f(x) = 1 + 4x - x^2$ е:

А) -4   Б) 1   В) 4   Г) 5

7. Броят на решенията на уравнението $\sqrt{2-x} = \sqrt{x-2}$ е:

А) 0   Б) 1   В) 2   Г) безброй много

8. Стойността на израза $\log_3 9 - (\log_3 3^{-1})^2 + \frac{1}{2} \log_9 \frac{1}{81}$ е:

А) 3   Б) 2   В) 1   Г) 0

9. Стойността на израза $\cos 330^\circ - \sin 510^\circ$ е:

А) $\frac{1-\sqrt{3}}{2}$ Б) 0   В) $\frac{\sqrt{3}-1}{2}$ Г) 1

10. Ако $\frac{\sin 2\alpha}{1 + \cos 2\alpha} = \frac{1}{5}$, то $\cot \alpha$ е равен на:

- А) 5   Б) 2   В) 1   Г) 0,2

11. За аритметична прогресия $a_4 = -\frac{1}{2}$, а $a_{11} = 3$. Разликата на прогресията е:

- А) $-\frac{1}{2}$ Б) $-\frac{5}{14}$ В) $\frac{5}{14}$ Г) $\frac{1}{2}$

12. По колко начина могат да се изберат три учебни предмета от ЗИП от пет възможни?

- А) 3   Б) 6   В) 10   Г) 15

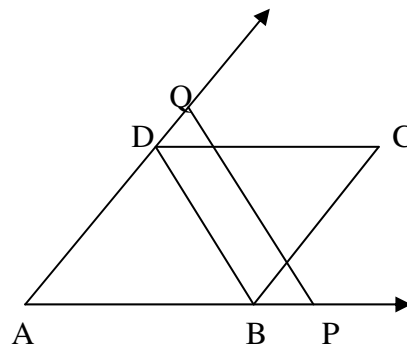
13. Кое от равенствата НЕ е вярно, ако $a > 0$, а $b < 0$?

- А) $4a^4b^4 = a^2\sqrt{16a^4b^8}$ Б) $a^2b = \sqrt{a^4b^2}$
 В) $\sqrt{8ab^2} = 2|b|\sqrt{2a}$ Г) $3\sqrt{2a^2b^4} = \sqrt{18ab^2}$

14. На чертежа $ABCD$ е успоредник и $PQ \parallel BD$. Ако

$AB = 8$ см, $BC = 6$ см и $AP = 12$ см, то дължината на DQ е:

- А) 1,5 см   Б) 2 см
 В) 3 см   Г) 4 см

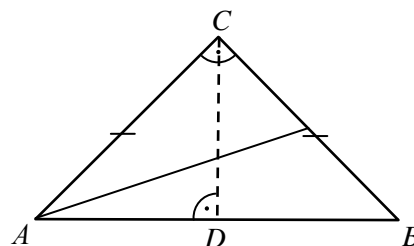

15. Страните на триъгълник са $BC = 27$ см, $AC = 36$ см и $AB = 21$ см. Намерете отношението, в което центърът на вписаната окръжност дели ъглополовящата $CL(L \in AB)$, считано от точка C .

- А) 2:1   Б) 1:2   В) 4:1   Г) 3:1

16. Триъгълникът ABC на чертежа е равнобедрен и правоъгълен. Дължината на медианата към катета е $\sqrt{10}$. Дължината на височината CD към хипотенузата е:

- А) $\sqrt{2}$ Б) 2   В) $2\sqrt{2}$ Г) 4

17. Триъгълникът ABC е със страна $BC = 6$ и $\sphericalangle BAC = 150^\circ$. Дължината на окръжността, описана около триъгълника е:

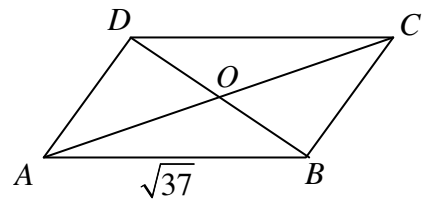
- А) 6π Б) 12π В) $\frac{6\sqrt{3}}{3}\pi$ Г) $6\sqrt{3}\pi$

18. Триъгълник ABC има страни $AB = 7$, $BC = 3$ и $\sphericalangle ACB = 60^\circ$. Видът на $\triangle ABC$ е:

- А) остроъгълен   Б) правоъгълен   В) тъпоъгълен   Г) неопределен

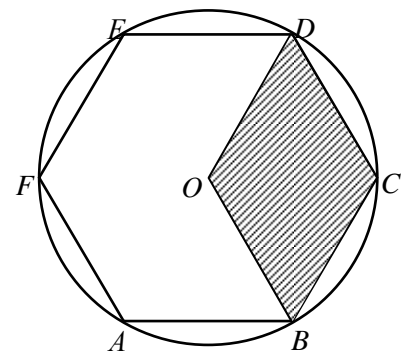
19. В успоредника $ABCD$ $AB = \sqrt{37}$, $AC = 8$ и $BD = 6$. Острият ъгъл между диагоналите на успоредника е:

- А) 15° Б) 30° В) 45° Г) 60°

20. Даден е правилен шестоъгълник $ABCDEF$. Ако точката O е центърът на описаната около шестоъгълника окръжност с радиус 2, то S_{OBCD} е равно на:

- А) $4\sqrt{3}$
 Б) $2\sqrt{3}$
 В) $\sqrt{3}$
 Г) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

Отговорите на задачите от 21. до 25. включително запишете в свитъка за свободните отговори!

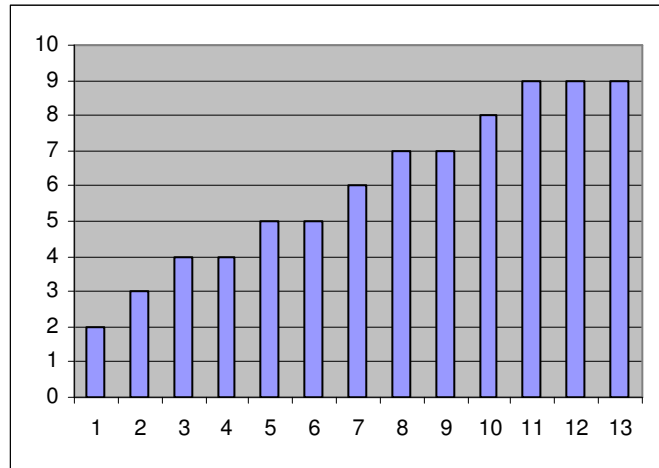
21. Намерете за кои стойности на x е изпълнено равенството $\left(\frac{1}{2}\right)^x = 8^{-\frac{1}{3}}$.

22. В равнобедрен триъгълник с основа 4 и бедро 6 ъглополовящите на ъглите при основата пресичат бедрата в точки P и Q . Да се намери дължината на отсечката PQ .

23. Даден е трапец $ABCD$ ($AB \parallel CD$), за който $AB = 28$ см, $CD = 11$ см, $BC = 26$ см и $AD = 25$ см. Да се намери лицето на трапеца.

24. Намерете най-малката стойност на израза $\cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha - 2$, ако $\alpha \in [0^\circ; 90^\circ]$.

25. Да се намери средната стойност на множеството от данни, представено с диаграмата:

Пълните решения с необходимите обосновки на задачите от 26. до 28. включително запишете в свитъка за свободните отговори!

26. Да се намерят решенията на системата
$$\begin{cases} x \cdot y = 3 \\ x^2 + y^2 = 10 \end{cases}$$

27. С помощта на цифрите 0, 2, 5, 6 и 7 са записани всички четирицифрени числа по-малки от 6000. По случаен начин се избира едно число. Да се намери вероятността числото да се дели на 5.

28. В окръжност с радиус 3 е вписан четириъгълник $ABCD$, чийто диагонал AC е диаметър на окръжността. Ако $\sphericalangle DAC : \sphericalangle CAB = 5 : 2$ и $AB = 3\sqrt{3}$, да се намери диагоналът BD .

ФОРМУЛИ

Квадратно уравнение

$$ax^2 + bx + c = 0 \quad x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} \quad ax^2 + bx + c = a(x - x_1)(x - x_2)$$

$$\text{Формули на Виет} \quad x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \quad x_1 x_2 = \frac{c}{a}$$

Квадратна функция

Графиката на $y = ax^2 + bx + c$, $a \neq 0$ е парабола с връх точката $(-\frac{b}{2a}; -\frac{D}{4a})$

Корен. Степен и логаритъм

$$\sqrt[2k]{a^{2k}} = |a| \quad \sqrt[2k+1]{a^{2k+1}} = a; \quad \text{при } k \in \mathbb{N}$$

$$\sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}} \quad \sqrt[nk]{a^{mk}} = \sqrt[n]{a^m} \quad \sqrt[nk]{a} = \sqrt[n]{a^{\frac{1}{k}}}; \quad \text{при } a > 0, n \geq 2, k \geq 2 \text{ и } n, m, k \in \mathbb{N}$$

$$\log_a b = x \Leftrightarrow a^x = b \quad \log_a a^x = x \quad a^{\log_a b} = b; \quad \text{при } b > 0, a > 0, a \neq 1$$

Комбинаторика

Брой на пермутациите на n елемента: $P_n = 1.2.3 \dots (n-1)n = n!$

Брой на вариациите на n елемента k -ти клас: $V_n^k = n.(n-1) \dots (n-k+1)$

Брой на комбинациите на n елемента k -ти клас: $C_n^k = \frac{V_n^k}{P_k} = \frac{n.(n-1) \dots (n-k+1)}{1.2.3 \dots (k-1)k}$

Вероятност $P(A) = \frac{\text{брой на благоприятните случаи}}{\text{брой на възможните случаи}} \quad 0 \leq P(A) \leq 1$

Прогресии

Аритметична прогресия: $a_n = a_1 + (n-1)d$

$$S_n = \frac{a_1 + a_n}{2} \cdot n = \frac{2a_1 + (n-1)d}{2} \cdot n$$

Геометрична прогресия: $a_n = a_1 \cdot q^{n-1}$

$$S_n = \frac{a_n q - a_1}{q-1} = a_1 \cdot \frac{q^n - 1}{q-1}$$

Формула за сложна лихва: $K_n = K \cdot q^n = K \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n$

Зависимости в триъгълник

Правоъгълен триъгълник: $c^2 = a^2 + b^2$ $S = \frac{1}{2}ab = \frac{1}{2}ch_c$ $a^2 = a_1c$ $b^2 = b_1c$

$h_c^2 = a_1b_1$ $r = \frac{a+b-c}{2}$ $\sin \alpha = \frac{a}{c}$ $\cos \alpha = \frac{b}{c}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b}$ $\operatorname{cotg} \alpha = \frac{b}{a}$

Произволен триъгълник: $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos \alpha$ $b^2 = a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta$

$c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos \gamma$ $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma} = 2R$

Формула за медиана: $m_a^2 = \frac{1}{4}(2b^2 + 2c^2 - a^2)$ $m_b^2 = \frac{1}{4}(2a^2 + 2c^2 - b^2)$

$m_c^2 = \frac{1}{4}(2a^2 + 2b^2 - c^2)$

Формула за ъглополовяща: $\frac{a}{b} = \frac{n}{m}$ $l_c^2 = ab - nm$

Формули за лице

Триъгълник: $S = \frac{1}{2}ch_c$ $S = \frac{1}{2}ab \sin \gamma$ $S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$

$S = pr$ $S = \frac{abc}{4R}$

Успоредник: $S = ah_a$ $S = ab \sin \alpha$

Четириъгълник: $S = \frac{1}{2}d_1d_2 \sin \varphi$

Описан многоъгълник: $S = pr$

Тригонометрични функции

α^0	0^0	30^0	45^0	60^0	90^0
α rad	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$
$\sin \alpha$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
$\cos \alpha$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
$\operatorname{tg} \alpha$	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	–
$\operatorname{cotg} \alpha$	–	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0

	$-\alpha$	$90^\circ - \alpha$	$90^\circ + \alpha$	$180^\circ - \alpha$
sin	$-\sin \alpha$	$\cos \alpha$	$\cos \alpha$	$\sin \alpha$
cos	$\cos \alpha$	$\sin \alpha$	$-\sin \alpha$	$-\cos \alpha$
tg	$-\operatorname{tg} \alpha$	$\operatorname{cotg} \alpha$	$-\operatorname{cotg} \alpha$	$-\operatorname{tg} \alpha$
cotg	$-\operatorname{cotg} \alpha$	$\operatorname{tg} \alpha$	$-\operatorname{tg} \alpha$	$-\operatorname{cotg} \alpha$

$$\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta$$

$$\cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta$$

$$\operatorname{tg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha \pm \operatorname{tg} \beta}{1 \mp \operatorname{tg} \alpha \operatorname{tg} \beta}$$

$$\operatorname{cotg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\operatorname{cotg} \alpha \operatorname{cotg} \beta \mp 1}{\operatorname{cotg} \beta \pm \operatorname{cotg} \alpha}$$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha$$

$$\cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha = 2 \cos^2 \alpha - 1 = 1 - 2 \sin^2 \alpha$$

$$\operatorname{tg} 2\alpha = \frac{2 \operatorname{tg} \alpha}{1 - \operatorname{tg}^2 \alpha} \quad \operatorname{cotg} 2\alpha = \frac{\operatorname{cotg}^2 \alpha - 1}{2 \operatorname{cotg} \alpha}$$

$$\sin^2 \alpha = \frac{1}{2}(1 - \cos 2\alpha) \quad \cos^2 \alpha = \frac{1}{2}(1 + \cos 2\alpha)$$

$$\sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$\sin \alpha - \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha - \beta}{2} \cos \frac{\alpha + \beta}{2}$$

$$\cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$\cos \alpha - \cos \beta = -2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$\sin \alpha \sin \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta))$$

$$\cos \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) + \cos(\alpha + \beta))$$

$$\sin \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta))$$